

НЕЙГАУЗ Генріх Густавович (31. 03(12. 04). 1888, м. Єлисаветград, нині Кропивницький — 10. 10. 1964, Москва) — піаніст, педагог. Син Густава, брат Наталії Нейгаузів, племінник Сигізмунда та Фелікса Блуменфельдів, троюрід. брат К. Шимановського. Доктор мистецтвознавства (1940). Нар. арт. РРФСР (1956). Муз. освіту здобув у батька, а також у Л. Годовського (1906, Берлін; 1912–14, Відень), П. Юона (1906, Берлін, композиція). Закін. Петрогр. консерваторію (нині С.-Петербург, 1915, екстерном). 1916–18 — викладач Муз. училища у Тифлісі (нині Тбілісі); 1919–22 — проф. Київ. консерваторії. Серед учнів — Т. Гутман, Н. Перельман, В. Разумовська. Підтримував творчі зв'язки із Ф. Блуменфельдом та К. Шимановським. Провадив інтенсивну концертну діяльність. Уперше виконав низку творів К. Шимановського. У репертуарі — твори Й.-С. Баха, Л. ван Бетговена, Й. Брамса, Р. Вагнера, Ф. Ліста, С. Прокоф'єва, С. Рахманінова, М. Реґера, О. Скребіна (зокрема усі 10 сонат), Ф. Шопена. Грав в ансамблях із Ф. Блуменфельдом, В. Горовицем, Д. Карпиловським, С. Козолуповим, П. Коханьським, С. Тарновським. Н. — виконавець романтич. напрямку, де поетичність, одухотвореність, захопленість, артистизм поєднані з філос. глибиною, високим інтелектуалізмом, неосяз. культурою. Від 1922 — проф. Моск. консерваторії. Засн. виконав. школи. Серед учнів — С. Ріхтер, Е. Гігельс, Я.

Зак. 1942–43 — проф. Київ. консерваторії (під час евакуації у м. Свердловськ, нині Єкатеринбург, РФ). У 1920–50-х рр. гастролював Україною (Київ, Одеса тощо). Постійно підтримував творчі контакти з Київ. консерваторією (творчі зустрічі, лекції, головування на іспитах). Школу Н. в Україні продовжили його вихованці з аспірантури Моск. консерваторії В. Топілін, М. Крушельницька, О. Холодна, А. Лисенко. Автор праці «Искусство фортепианной игры» (1958), «Размышления. Воспоминания. Дневники. Избранные статьи. Письма к родителям» (1975; обидві — Москва). Ім'я Н. присвоєне Кіровогр. дит. муз. школі № 1 (нині Кропивницький, 1965), при якій від 1981 функціонує Нейгауза Г. Г. Народний меморіальний музей, тоді ж започатковано традиц. заходи, пов'язані з пам'ят. датами життя і творчості Н. — «Тижні музики» (від 1988 — «Нейгаузівські музичні зустрічі»). 1996 засн. Муз. товариство ім. Н. 2012 перед будівлею Кіровогр. муз. училища (нині коледж) встановлено пам'ятник Н. (скульптор В. Цісарик).

Рекомендована література

1. Шамаєва К. Концертна діяльність піаністів у Києві в двадцяті роки ХХ ст. // Наук.-метод. зап. Київ. консерваторії. 1964. Т. 2, вип. 2;
2. Холодна О. Погляди Г. Г. Нейгауза на питання інтерпретації // Там само;
3. Дельсон В. Генрих Нейгауз. Москва, 1966;
4. Холодна О. Г. Г. Нейгауз про роботу над образом // УМ. 1967. Вип. 2;
5. Рабинович Д. Генрих Нейгауз. Москва, 1970;
6. Шамаєва К. И. Концертная жизнь Киева 1919–1932 годов // Из прошлого сов. муз. культуры. Москва, 1982. Вип. 3;
7. Її ж. Генрих Нейгауз в Киеве // Дослідж. Досвід. Спогади. К., 1999. Вип. 1;
8. Її ж. Генріх Густавович Нейгауз і Київська консерваторія // Часопис Нац. муз. академії України. К., 2013. № 2(19); Долгіх М. Нейгаузи: варіації на єлисаветградську тему. Кр., 2013.

К. І. Шамаєва

Фотоілюстрації

Бібліографічний опис:

Нейгауз Генріх Ґуставович / К. І. Шамаєва // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2021. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-72939>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).